

Exemplet Terry Fox visar vad en enskild människas initiativ kan betyda.

att börja sitt »Marathon of Hope«. Han hade då sprungit 5 000 km under träning under 15 månader. Den 12 april 1980, en kall och blöt morgon i St John's i Newfoundland, kunde Terry doppa sin protes i Atlanten. Sedan började han springa västerut. Hans mål var att varje dag springa omkring 26 miles (42 km), dvs ett maratonlopp. Denna prestation, där varje steg säkerligen hade tagits med stor smärta, fullföljde han i 143 dagar.

I början mötte Terry ringa uppmärksamhet från massmediernas sida, men så småningom vaknade dessa, och bilder av den tappre unge mannen med en protes började publiceras i tidningar längs hans rutt. När han nådde Ontario var polisen, som tidigare hindrat honom att använda Trans-Canada Highway, nu beredd att bana väg för honom.

Metastaser

Under sin långa språnghmarsch västerut hade Terry blivit alltmer besvärad av en envis hosta, vilket tydde på att cancer hade bildat metastaser och brett ut sig till lungorna. Vid den här tidpunkten hade

Terry hunnit bli något av en nationalhjälte i Kanada. Hans namn var på allas läppar, och pengar började flyta in från hela landet.

Den 1 september befann han sig i närheten av Thunder Bay, Ontario, då tragedin slog till. Han kände en stark smärta i bröstet och var tvungen att avbryta. Han hade då gott och väl hunnit halvvägs till sitt hem i British Columbia. Han hade sprungit 3 339 miles (534 mil)!

Hedrad på många sätt

En hel nation var bedövd över vad som hänt och sörjde. Terry hade då samlat in 1 700 000 dollar till cancerforskning, och pengar fortsatte att strömma in, även sedan han avbrutit loppet. Terry Fox dog den 28 juni 1981, en månad före sin 23:e födelsedag. Trots att han aldrig avslutade sitt maratonlopp, lyckades han ändå samla in miljoner dollar till cancerforskningen.

Efter sin död har Terry Fox blivit hedrad på många olika sätt. Postumt tilldelades han »Order of Canada«. Postverket gav ut ett frimärke med hans bild. Skolor uppkallades efter honom. Monument har rests över honom i Port Coquitlam, där han växte upp, i Thunder Bay, där han avbröt sitt »Hope of Marathon« och i Vancouver, där det finns ett stort forskningscenter för cancer.

Terry Fox Run

Det förnämligaste arvet efter den kanadensiske nationalhjälten är nog Terry Fox Run. Sedan 1981 hedras hans minne genom att miljoner människor från Kanada och världen över varje år den andra söndagen i september ställer upp i Terry Fox Run för att förverkliga hans dröm. I år äger loppet rum söndagen den 14 september.

Arne Palmqvist

pensionerad rektor (Katedralsskolan i Skara), Lidköping
lidnet33@hotmail.com

Lungsoten, kärleken och döden!

■ Det finns inte mycket att tillägga till Lars Erik Böttigers beskrivning av den litterära lungsoten (LT 32–33/2003, sidorna 2529–30). Ska man säga något försonande om den här förkvävande sjukdomen, så är det att den gav oss många goda författare med djupa insikter i människans själsliv [1].

Fortplantningsdriften aktiverades

Det finns en alternativ tolkning av »kärleken invid kyrkogården«. Fortplantningen är livsfarlig i naturen, utan modern förlossningsvård. När Sverige var u-land, var den första förlossningen en »provförlossning«. Om mamman inte strök med vid den första förlossningen, var chanserna inför kommande förlossningar bättre. Även barnadödligheten var hög. Ingen har skildrat det här bättre än Bernhard Nordh, en av våra mest lästa och mest underskattade författare [2].

Min tanke är att den ständigt närvarande döden även aktiverade fortplantningsdriften hos de av sanatoriets patienter som fortfarande var i fruktbar fas av livet, motsvarande beskrivningen vid växtodling, »att gödsla med kniven«.

Bo Norberg

internist, medicinkliniken,
Norrlands Universitetssjukhus, Umeå
bo.norberg@vll.se

Referenser

1. Asplund K. Den vita pesten – om lungsoten i Torgny Lindgrens böcker [kultur]. Rondellen 2003; 16. <http://www.rondellen.net>
2. Norberg B. Bernhard Nordh och kroppsspråket [hälsa]. Rondellen 2002; 13. <http://www.rondellen.net>